

Udsættelser i civile Sager — holdes ikke saa strengt af Domstolene, som det vist egentlig har været Lovgiverens Mening. Og Spørgsmaalet bliver ogsaa efter den ny Lov her, hvorledes det vil gaa i den Henseende, for der skal jo ogsaa veksles Indlæg. Jeg tvivler nu ikke paa, at det i Begyndelsen vil gaa strengt til. Saadan gik det jo ogsaa, hver Gang Frederik den Sjette eller en anden Konge havde givet en ny Anstandslov. Men naar der saa var gaaet nogle Aar, gik det tilbage igen. Og det høje Ting kan maaske tænke sig Grunden dertil. Forholdet her i Danmark er jo saaledes, at Sagførerne kunne ikke leve af Processer, de maa have helt andre Forretninger, i alt Fald kunne de ikke leve deraf, naar de ikke have Højesteretsprocedure. Deraf følger, at Proceduren for Sagførerne nødvendigvis maa blive en Biting, og de maa da gøre de største Bestræbelser, for at der ikke skal blive presset paa, saa at de maa tilsidesætte andre vigtigere Ting for at besørge en Procedure, der ikke er lønnende.

Imidlertid skal jeg ikke nægte, om end jeg ikke er vis derpaa, at den mundtlige Procedure maaske kan gøre Processen noget hurtigere færdig, men en anden Ting er ganske sikker, og det er, at den vil gøre Processen langt dyrere for Borgerne. Det er der ingen Tvivl om, og det vil enhver kunne indse allerede af den Grund, at medens den skriftlige Procedure kan besørges og meget hyppig bliver besørget, ikke af Sagføreren selv, men af hans Fuldmægtig, saaledes at Sagføreren maaske ser lidt paa Tingene, taler med Klienten, men i øvrigt ikke giver sig videre af med Sagen, saa vil det ved den mundtlige Procedure ikke kunne gøres paa den Maade. Den forlanger Principalens eget personlige Arbejde, og hvad der er værre, egen personlige Nærværelse, og der behøver man blot at se hen til Udlandet, hvor man har mundtlig Procedure. Naar Advokaten kommer Kl. 11, paa det Tidspunkt, Sagen er sat til, saa er der en anden Sag for, og han maa da vente til Kl. 12—1—2. Det tager lang Tid, og det bliver dyrt.

For Resten kan jeg heller ikke sige, at Udkastet har gjort sig Ulejlighed for at gøre Proceduren billig — det har nemlig indrettet Bestemmelsen saaledes, at Sager ved Landsretten skulle forberedes ved Underretten. Medens man nu, naar man har en Sag ved Overretten, møder med sine Indlæg der og afleverer det hele, hvorpaa Sagen bliver paadømt, skal det fremtidig være saaledes, at al indledende Virksom-

hed sker ved Underretten. Først naar man er færdig der, sender man hele Pakken med Dokumenter til Landsretten, og der finder den endelige Forhandling Sted. Hvorfor det er sket, kan man vist ikke forstaa uden et andet Hensyn, nemlig Hensynet til Underretssagførerne. De have nu Adgang til at procedere alle mulige Sager, enten de dreje sig om 300 eller 300,000 Kr., men efter Forslaget vil man berøve dem en stor Del af denne Adgang, idet de nu kun faa Lov til at procedere Sager under 300 Kr., andre komme ikke for Underretten. De større Sager gaa deres Næse helt forbi. Det er naturligvis kedeligt for Underretssagførerne. Men jeg mener dog ikke, at man overfor Spørgsmaalet: Fordyrelse af Processen kan tage Hensyn dertil. Det er jo nemlig ganske klart, hvad det vil føre til. Den, der antager en Overretssagfører, hvad han jo maa, naar Sagen skal føres for Landsretten, maa enten antage en Underretssagfører for Udveksling af Dokumenter for Underretten, eller, hvis han ikke vil det, saa maa han sige til Overretssagføreren: Jeg vil ikke have 2 Sagførere; det maa De selv besørge, og saa maa Overretssagføreren Fuldmægtig hvert Øjeblik foretage Rejser til Underretterne for at fremlægge Dokumenter, og at det ikke vil blive billigt, kan enhver sige sig selv. Og hvad man nu end mener om de andre Fordele ved mundtlig Procedure — og der er jo ingen, der vil nægte, at mundtlig Procedure selv i den foreliggende Form har sine Fordele —, maa man være ganske klar over, at det vil blive dyrt, i alt Fald langt dyrere end nu.

Man har strøget Umiddelbarhedsprincippet. Det er egentlig Skade, for det første fordi dette Princip er det eneste, der tvinger til at holde paa den mundtlige Procedure. Saa snart man skal føre Vidner osv. direkte for den Domstol, der skal paadømme Sagen, vil hele Interessen naturligt koncentrere sig ved den, og det er da ganske nødvendigt at føre mundtlig Procedure. Man behøver ikke at frygte for, at det skal blive en Form, saaledes at man blot siger 2 Ord og blot siger: Jeg henholder mig til mine Indlæg. Men en anden og større Skade gør man ogsaa derved. Det kan dog ikke være tvivlsomt for nogen, at den bedste Kilde til Oplysning er den umiddelbare personlige Henvendelse til Vidner osv., og den gaar man Glip af, naar man stryger det her. Jeg ved godt, at man siger, at det er saadan en stor Ulejlighed for Folk, at de skulle